

تعاریف و اصطلاحات سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور

دفتر پژوهش، طرح و برنامه ریزی درسی با اخذ نقطه نظرات و پیشنهادات دفاتر ستادی مرتبط و به منظور یکسان سازی، کاربردی کردن، امکان مقایسه و ارتقای کیفیت آمارهای رسمی، اقدام به جمع آوری و تدوین واژه ها و اصطلاحات کاربردی و تخصصی مرتبط با سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور در سطح ملی نموده است. لذا با توجه به روزرسانی این تعاریف و مفاهیم، شایسته است در تدوین دستورالعمل ها، قوانین و آرایه گزارش مد نظر قرار گیرد.

آموزش فنی و حرفه ای

نوعی آموزش غیر رسمی است که به منظور ایجاد مهارت و توانایی (قابلیت) در افراد برای صلاحیت احراز شغل، افزایش مهارت یا آمادگی برای راه اندازی کسب و کار ارائه می گردد و منجر به کسب گواهینامه مهارت می شود.

ارزشیابی

ارزشیابی یک فرآیند نظام مند برای جمع آوری، تحلیل و تفسیر اطلاعات برای قضاوت در مورد میزان مهارت افراد و در نهایت تصمیم گیری و اقدام عملی در مورد پدیده بررسی شده می باشد.

آزمون

وسیله ای یا روشی نظام مند برای اندازه گیری نمونه ای از رفتار شخص و توصیف آن به کمک مقیاس های کمی یا طبقه ای می باشد.

آزمون ادواری

آزمونی است که به صورت دوره ای برای تعیین مهارت و صلاحیت حرفه ای افرادی که به هر نحو ممکن، مهارتی را کسب نموده اند بر اساس استانداردهای مهارت آموزش فنی و حرفه ای برگزار می گردد.

آزمون عملی

سنجش میزان توانایی های داوطلب در اجرای تمام یا قسمتی از وظایف یک شایستگی یا شغل و یا حرفه در چارچوب توانایی های مندرج در استاندارد مهارت می باشد.

آزمون کتبی (چندگزینه ای)

شامل تعدادی سؤال است که هر یک از آن ها از یک قسمت اصلی و تعدادی گزینه (پاسخ) تشکیل می شود و آزمون شونده از میان گزینه های پیشنهادی، گزینه صحیح (پاسخ سؤال) را انتخاب می کند.

آزمون الکترونیکی

به آزمون هایی اطلاق می شود که تمامی فرآیند های آن از ثبت نام متقاضی، حوزه بندی، مدیریت سوال، اجرای آزمون (کتبی یا عملی) و اعلام نتایج آن با استفاده از ابزارهای الکترونیکی انجام می پذیرد.

محل برگزاری آزمون

محل برگزاری آزمون کتبی و شرکت کنندگان، مرکز استان و یا شهرستان های واقع در استانی است که داوطلب در فرم تقاضانامه ثبت نام به عنوان استان محل اقامت فعلی مشخص کرده یا دوره آموزشی را در مراکز آموزش فنی و حرفه ای دولتی و یا غیر دولتی آن شهر طی نموده است.

ارزیابی پروژه ای

ارزیابی همه شایستگی ها و توانایی های شغلی و حرفه ای مشابه موقعیت واقعی کار با روش های کتبی، عملی و مشاهده ای، در ارزیابی پروژه ای عناصر نوآوری و ابتکارات مورد توجه است.

مرکز سنجش الکترونیکی

به واحد اجرایی گفته می شود که با توجه به شرایط فیزیکی و تجهیزات رایانه ای اعلام شده از طرف سازمان امکان اجرا و مدیریت آزمون های سازمان آموزش فنی و حرفه ای را به صورت الکترونیکی دارد. این مرکز زیر نظر اداره سنجش استان فعالیت می کند.

استاندارد آموزش مهارت

مجموعه ای از دانش، مهارت و نگرش فردی مبتنی بر شایستگی های مندرج در استاندارد است که سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور شرایط آموزش و آزمون آن را فراهم می سازد. استاندارد آموزش مهارت در دو نوع شغل و شایستگی وجود دارد.

استاندارد شایستگی

به گروهی از دانش و مهارت هایی اطلاق می شود که یک فرد برای انجام کار یا وظیفه مطابق شروطی که محیط کار تعیین می کند به آن ها نیازمند است. شایستگی؛ کاربرد مهارت ها در یک شغل یا زمینه حرفه ای است.

استاندارد شغل

به یک مجموعه از تکالیف کاری و وظایفی که توسط یک شخص قابلیت اجرایی داشته باشند، شغل می گویند.

آموزش

رکن اصلی فعالیت های سازمان، آموزش است که فرآیند آن، مأموریت و رسالت سازمان را شکل می دهد و در قالب دوره های ۱ تا ۱۸ ماهه از طریق آموزش در مراکز ثابت، آموزش توسط تیم ها (سیار مناطق، روستایی و زندان) آموزش در پادگان ها و محل استقرار یگان های نظامی، آموزش در صنایع و صنوف، آموزش در مراکز جوار دانشگاه (ASD)، آموزش در مرکز تربیت مربی و بالاخره آموزش در آموزشگاه های فنی و حرفه ای آزاد (بخش غیر دولتی) نسبت به تأمین و تربیت نیروی کار ماهر و نیمه ماهر مورد نیاز بخش های مختلف صنعتی، کشاورزی و خدماتی کشور و توانمندسازی شاغلین ارتقاء فرهنگی فنی جامعه اقدام می کند.

آموزش در مراکز ثابت

نوعی از آموزش های فنی و حرفه ای هستند که عموماً آموزش های پایه ای و تخصصی می باشند و عمدتاً در کارگاه هایی که مجهز به تجهیزات و ماشین آلات ویژه ای است که در محل ثابتی مستقر گردیده اند، اجرا می شود.

آموزش در مرکز تربیت مربی و پژوهش‌های فنی و حرفه‌ای

یکی دیگر از محورهای آموزشی سازمان، آموزش استادکاران، آزمونگران مهارتی و مربیان آموزشی به‌منظور تأمین کادر آموزشی موردنیاز صنایع و مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای کشور است که در مرکز تربیت مربی و پژوهش‌های فنی و حرفه‌ای سازمان صورت می‌گیرد. این مرکز یکی از مراکز منحصر به فرد آموزشی در خاورمیانه است که از تجهیزات و امکانات ویژه‌ای برخوردار می‌باشد که به‌طور مستمر فن‌آوری‌های جدید را در عرصه صنعتی کشور تحت نظارت و ارزشیابی داشته و تلاش می‌کند تا دانش به‌کارگیری فن‌آوری‌های جدید و روش انتقال آن را میسر سازد.

آموزش استاد شاگردی نوین

یکی از روشهای آموزش مهارت است که طی دوره آموزشی آن شایستگی‌های مربوط به شغل از استادکار به شاگرد در محل اشتغال استادکار (مربی) منتقل می‌گردد. کارگاه فعال در این روش، مکانی است که ضمن تولید محصول و یا ارائه خدمت (نظیر یک صنف یا صنعت)، فعالیت آموزشی مرتبط با موضوع کاری خود را نیز انجام می‌دهد و استادکار فردی است که علاوه بر صلاحیت‌های عمومی دارای تجربه، توان فنی، شغلی و مهارتی لازم برای ارائه آموزش یادشده را داشته باشد.

آموزش با رویکرد مشاغل خانگی

با عنایت به ماده ۱۰ قانون ساماندهی و حمایت از مشاغل خانگی (مصوبه سال ۱۳۸۹) و ماده ۱۱ و ۱۲ دستورالعمل اجرایی قانون مذکور وظیفه توسعه مهارت آموزی و تدوین استانداردهای آموزشی در حوزه مشاغل خانگی به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور سپرده شده است.

آموزش به اقشار آسیب پذیر اجتماعی

به آموزش‌هایی مهارتی اطلاق می‌شود که به اقشار آسیب پذیر اجتماعی به‌منظور توانمندسازی آن‌ها جهت مواجه با فشارهای اجتماعی، اقتصادی و روانی ناشی از فقدان مهارت و شغل، صورت می‌گیرد. این گروه از مخاطبین آموزشی شامل ساکنین سکونت گاههای غیررسمی، زنان سرپرست خانواده، بهبودیافتگان مواد مخدر و خانواده آن‌ها (کمپ‌های بازپروری)، کانون‌های اصلاح و تربیت، معلولین بهزیستی، افراد بی‌بضاعت تحت پوشش NGO ها، متکدیان، دختران و زنان بی‌سرپرست و ... می‌شوند.

آموزش در آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد

در راستای تعریف از آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد در صفحات قبل، لزوم فراگیری فن و حرفه برای کلیه اقشار کشور امکانات وسیعی را طلب می‌کند که توان تأمین آن از مجرای دولتی مقدر نیست و لذا به استناد تبصره ماده ۱۱۱ قانون کار جمهوری اسلامی ایران و آئین‌نامه تشکیل و اداره آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد مصوب هیات وزیران به سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور اجاره داده شده است تا با استفاده از جلب مشارکت بخش خصوصی نسبت به تأسیس آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد تحت مدیریت آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد و مشارکت‌های مردمی اقدام نماید.

آموزش در پادگان‌ها

به‌منظور احراز شرایط اشتغال جوانان بعد از خدمت سربازی، طرحی تحت عنوان طرح آموزش فنی و حرفه‌ای سربازان در دوره مقدس سربازی در بهمن ماه ۱۳۷۱ توسط سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور تهیه و پس از تصویب هیئت محترم

دولت و کسب موافقت مقام معظم رهبری، آئین‌نامه اجرایی آن به نیروهای مسلح و ادارات کل آموزش فنی و حرفه‌ای سازمان در کشور ابلاغ گردید.

طبق این قانون سازمان با همکاری مسئولان اداره آموزش پادگان‌ها و یا محل استقرار یگان‌های نظامی در نشست‌های کارشناسی، پس از برنامه ریزی و توافقی لازم بر اساس استانداردها به آموزش سربازان در محل پادگان‌ها می‌پردازد و پس از پایان دوره و انجام آزمون، گواهینامه به آن‌ها اعطا می‌نماید.

آموزش در زندان

یکی دیگر از بخش‌های آموزشی سازمان، آموزش در زندان می‌باشد. از آنجا که بیکاری و فقدان مهارت یکی از علل گرایش به اعتیاد، بزهکاری و خلاف می‌باشد، داشتن مهارت در فرد، ضمن ایجاد شرایط اولیه برای اشتغال، به تقویت شخصیت و منزلت اجتماعی فرد کمک می‌کند. در این راستا سازمان سال‌هاست از طریق عقد تفاهم‌نامه با سازمان امور زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور و ستاد مبارزه با مواد مخدر، نسبت به آموزش زندانیان و معتادین درمان یافته و خود معرف اقدام می‌نماید.

آموزش در شعب شهری (تیم‌های سیار)

واحدهای شعب شهری یا سیار کارآموزی به‌منظور جبران کمبود مراکز ثابت در نقاط دور دست و فاقد مرکز و یا در بافت‌های فرسوده و نواحی حاشیه کلانشهرها که شرایط و ظرفیت احداث مرکز را دارا نبوده و یا مستلزم صرف هزینه سنگین احداث مرکز می‌باشد و لزوم سرمایه‌گذاری کلان در آن نقاط مقرون به صرفه نبوده، طراحی شده است. هر واحد شعبه شهری یا سیار شامل مربی در رشته‌های متنوع آموزشی و خودرو، کاروان و تجهیزات آموزش مربوطه می‌باشد در مکانهای موقت فعالیت می‌کند این واحدها از مراکز ثابت به نواحی که داوطلب کارآموزی به اندازه کافی داشته باشند، اعزام می‌شوند و آموزش‌های مربوطه را در منطقه شهری یا روستایی مورد نظر اجرا نموده و پس از ارائه خدمات آموزش مهارتی برای پوشش نیاز سایر نقاط متقاضی، به محل دیگری اعزام می‌شوند.

آموزش در صنایع و صنوف

بخشی از آموزش‌های سازمان در قالب آموزش در صنایع و صنوف، مطابق مواد ۱۰۷ تا ۱۱۱ قانون کار جمهوری اسلامی ایران ویژه شاغلین بنگاه‌های اقتصادی و در راستای صیانت از منابع انسانی و ارتقاء سطح مهارت آنان همگام با فن‌آوری‌های روز انجام می‌شوند.

آموزش در مراکز مدیریت مهارت آموزش و مشاوره شغلی (TMC)

به آن بخش از خدمات مهارت‌آموزی سازمان گفته می‌شود که اختصاص به دانشجویان دارد. این خدمات در مراکز مدیریت مهارت‌آموزی و مشاوره شغلی مستقر در دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی (TMC) که به منظور توانمندسازی مهارتی دانشجویان و کمک به اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی بر پایه سه فرایند اصلی: نیازسنجی مهارتی، ارائه خدمات مشاوره شغلی و آموزشی و نهایتاً ارائه خدمات مهارت‌آموزی مورد نیاز بازار کار به دانشجویان با تکیه بر ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، دفاتر مشاوره شغلی و کاربایی‌های غیردولتی و نهایتاً مراکز دولتی و آموزشگاه‌های آزاد وابسته به سازمان ایجاد شده‌اند، ارائه می‌شود.

آموزش در مراکز کارآموزی جوار کارگاهی و بین کارگاهی

این مراکز با استناد به ماده ۱۱۰ قانون کار و ایین نامه ایجاد مراکز کارآموزی جوار کارگاه و بین کارگاهی مصوب سال ۱۳۷۱ هیات وزیران به منظور گسترش آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و تأمین نیروی انسانی ماهر، موردنیاز بنگاه‌های اقتصادی (صنایع) می‌باشند و نسبت به آموزش رشته‌های موردنیاز با نظارت و هدایت آموزشی اداره کل آموزش فنی و حرفه‌ای استان، فعالیت می‌نمایند.

مرکز کارآموزی جوار کارگاهی

مرکز کارآموزی جوار کارگاهی، مرکزی است که از لحاظ تجهیزات آموزشی، مستقل از خط تولید بوده و یک واحد به تنهایی یا چند واحد به اشتراک می‌توانند آن را ثبت و بهره برداری نمایند.

مرکز کارآموزی بین کارگاهی

مرکز کارآموزی بین کارگاهی مرکزی است که در آن آموزش با استفاده از امکانات خط تولید انجام می‌گیرد.

آموزش در مناطق روستایی

نوعی از آموزش‌های فنی و حرفه‌ای هستند که در روستاها زیر نظر یکی از مراکز ثابت آموزش فنی و حرفه‌ای به صورت موقت برای یک یا چند دوره آموزشی به منظور تأمین نیاز آموزشی روستاییان متقاضی اجرا شده و منجر به صدور گواهی مهارت می‌شود. این آموزش‌ها معمولاً به منظور توسعه مشاغل و فنون در روستاها و بهبود کیفیت تولید کشاورزی، دامداری و معشیت آن‌ها، ارائه می‌گردد.

آموزش عشایر

نوعی از آموزش‌های فنی و حرفه‌ای هستند که در مناطق عشایری و زیر نظر یکی از مراکز ثابت آموزش فنی و حرفه‌ای به صورت موقت جهت پاسخ دهی به نیاز آموزشی عشایر متقاضی اجرا شده و منجر به صدور گواهی مهارت می‌شود. این آموزش‌ها معمولاً به منظور توسعه مشاغل و فنون در مناطق عشایری و بهبود کیفیت تولید کشاورزی، دامداری و معشیت آن‌ها، ارائه می‌گردد.

آموزش ضمن کار

نوعی از آموزش‌های فنی و حرفه‌ای هستند که به منظور افزایش مهارت شاغلین در بنگاه‌های اقتصادی و در محل کار آنها و در حین انجام کار صورت می‌پذیرد.

آموزش مجازی (الکترونیکی)

عبارت است از ارائه محتوای آموزشی و تجربیات مدرس به فراگیران که این افراد می‌توانند در هر نقطه از جهان از این نوع آموزش‌ها بهره بگیرند.

آموزش با شبیه ساز

پروژه‌ای است که در حرفه‌های پرهزینه که توسعه و تجهیز آن‌ها دشوار است، با هدف ارتقاء کیفیت دوره‌های آموزش مهارت، کاهش هزینه‌های مواد مصرفی دوره‌های آموزشی و کاهش خطرات ناشی از کار با برخی دستگاه‌ها و ارائه خدمات آموزش مهارتی به مخاطبان با پراکندگی جغرافیایی و شغلی مختلف، شبیه‌سازهای نرم افزاری، سخت افزاری و تلفیقی طراحی، تولید و به کار گرفته می‌شود.

آموزش فناوریهای پیشرفته، راهبردی و نوین

به آن دسته از خدمات مهارت آموزی سازمان گفته می شود که مبتنی بر استانداردهای آموزشی حوزه فناوریهای پیشرفته (Hi-Tech)، راهبردی (Strategic) و نوین (Modern) می باشند. مخاطبین این دسته از آموزشها، عمدتاً دانش آموختگان دانشگاهی می باشند.

دوره مهارت آموزی ویژه

هنگامیکه نیاز مشتری و متقاضی مهارت آموزی با دوره های معمول سازمان مبتنی بر استانداردهای شغل و شایستگی موجود تطبیق کامل ندارد، برای تسریع و تسهیل در پاسخگویی به مهارتهای مورد نیاز، دوره ی مهارت آموزی ویژه طراحی و اجرا می شود.

محتوای دوره مهارت آموزی ویژه

محتوای آموزشی و سرفصل های مورد نیاز و متناسب با تقاضای مشتریان مهارت آموزی است که برای شرایط فوق العاده و خارج از فرایند معمول اجرای دوره های سازمان آموزش فنی و حرفه ای، تهیه می شود.

گواهی حضور در دوره مهارت آموزی ویژه

سندی است که به کارآموزانی که در دوره های مهارت آموزی ویژه با رعایت ضوابط کارآموزی، شرکت کرده و نهایتاً مربی با ارزشیابی تکوینی از حضور فعالانه و دستیابی آنان به سطح لازم از مهارت مورد انتظار اطمینان حاصل نموده، اعطاء می شود. این سند حائز امتیازات گواهینامه مهارت نبوده و صرفاً با موافقت شرکاء مهارت آموزی و کارآموزان به ایشان اعطاء می گردد. اخذ این سند حقی جهت دریافت گواهینامه مهارت سازمان برای ذینفع ایجاد نمی نماید.

آموزشگاه فنی و حرفه ای آزاد

به مؤسسه آموزشی گفته می شود که توسط بخش غیر دولتی با کسب مجوز از سازمان و در چارچوب آیین نامه تشکیل و اداره آموزشگاه های فنی و حرفه ای آزاد مصوب سال ۱۳۸۵ هیئت دولت، راه اندازی شده است و بر اساس برنامه های درسی و استانداردهای مهارت- آموزشی مصوب سازمان و تأمین عوامل آموزشی واجد شرایط وفق ضوابط نسبت به برگزاری دوره های آموزش فنی و حرفه ای اقدام می نماید.

آموزشگاه دو منظوره

آموزشگاهی است که دارای مجوز آموزش به خواهران و برادران (تبصره ۳۴) می باشد.

پژوهش

پژوهش یکی از محورهای اساسی فعالیت سازمان به شمار می رود که در رابطه با پژوهش های بنیادی و کاربردی، برگزاری همایش های تخصصی علمی - پژوهشی به منظور هم اندیشی پژوهشگران و تهیه اسناد پژوهشی در جهت شناسایی مطالعه و بررسی روش ها و سیستم های آموزشی موجود در سایر سازمان های داخلی و خارجی همچنین آسیب شناسی و آسیب زدایی و بهبود مستمر آموزش های غیررسمی فنی و حرفه ای در کشور، صورت می گیرد.

حرفه آموزشی

مجموعه ای از مشاغل که دارای تکالیف کاری و وظایف اصلی مشخص شده با یک درجه بالای از تشابه باشند.

خوشه آموزشی

مجموعه ای از رشته های آموزشی مرتبط با هر یک از بخش های عمده اقتصادی (صنعت، خدمات، فرهنگ و هنر و کشاورزی) است.

رشته آموزشی

تعدادی از حرفه های آموزشی که از نظر ماهیت و موضوع در یک مجموعه قرار می گیرند.

سازمان

عنوان اختصاری سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور وابسته به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی است.

طول دوره آموزشی (مدت کارآموزی)

مجموع مدت زمان آموزش ها و ارزشیابی های عملی و نظری یک حرفه مندرج در استاندارد مربوط می باشد.

ظرفیت آموزشی مرکز

تعداد کارآموزانی که در طول یک سال در مرکز آموزشی پذیرفته می شوند، ظرفیت آموزش مرکز (سالانه) نامیده می شود.

کارآموز

فردی که به منظور فراگیری دانش و پرورش مهارت شغلی و احراز صلاحیت حرفه ای؛ در دوره آموزش فنی و حرفه ای معینی شرکت می نماید.

کارگاه آموزشی

مکانی است که برای اجرای برنامه های آموزش فنی و حرفه ای تجهیز شده است و کارآموزان در آنجا مهارت های لازم را بر اساس استانداردهای مصوب کسب می نمایند.

کد استاندارد

مجموعه ای از اعداد قراردادی می باشند که توسط سازمان بین المللی طبقه بندی مشاغل (ISCO) به منظور هماهنگی برای تفکیک حرفه ها تعیین شده است و با توجه به تعریف گروه های برنامه ریزی درسی در سازمان، کدگذاری استانداردهای آموزشی با توجه به الگوی ذیل انجام شده است:

شماره نگارش / درجه مهارت / شماره مهارت تکمیلی / کد پایه شغل مبتنی بر سند ISCO

گواهینامه

عنوان اختصاری گواهینامه مهارت آموزش فنی و حرفه ای است که بر اساس ضوابط ارزشیابی مهارت کارآموزان و نیروی کار، توسط سازمان صادر می شود.

گواهی نامه مهارت

مدرکی است معتبر که پس از قبولی متقاضی در آزمون های کتبی و عملی به ایشان اعطای می گردد و بیانگر نوع و سطح صلاحیت حرفه ای فرد بر اساس شماره استاندارد قید شده برای احراز شغل می باشد.

مربی

فردی است که با احراز شرایط مربیگری، توانایی انتقال دانش فنی به کارآموزان، استفاده از تجهیزات کارگاه آموزشی و فناوری روز و انجام ارزشیابیهای تدریجی، مرحله پایان دوره را مطابق با استانداردهای مهارت و آموزشی داشته باشد. طبقه بندی مربیان به صورت: مربی، سرمربی، مربی ارشد و استاد مربی می باشد.

مرکز ثابت آموزش فنی و حرفه‌ای

فضای آموزشی شامل کارگاه‌های آموزشی، کلاس‌ها، آزمایشگاه، فضای اداری و امکانات جانبی است که بر اساس ضوابط و مقررات ارتقاء مهارت و تخصص برای کارگران شاغل و یا ایجاد مهارت در افراد متقاضی کار فاقد مهارت و یا کم مهارت ایجاد شده است و تحت پوشش سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور اداره می‌شود.

مرکز ویژه آموزش مردان

آموزشگاهی است که فقط دارای مجوز آموزش به برادران می باشد.

مرکز ویژه آموزش زنان

آموزشگاهی است که فقط دارای مجوز آموزش به خواهران می باشد.

مرکز دو منظوره (آموزشگاه دو منظوره)

مرکز یا آموزشگاهی است که دارای مجوز آموزش به خواهران و برادران (تبصره ۳۴) می باشد.

مرکز تربیت مربی و پژوهش‌های فنی و حرفه‌ای (ITC)

مرکز آموزشی سازمان است که به منظور تربیت مربی فنی حرفه‌ای و یا بازآموزی مربیان مراکز و آموزشگاه‌های فنی و حرفه‌ای آزاد استفاده می‌شود.

مسابقات مهارت

آموزش فنی و حرفه‌ای کشور برای بهبود کیفیت آموزش‌های مهارتی و ارتقای آن به سطح استانداردهای جهانی مهارت و نیز ایجاد فضای رقابتی سالم بین جوانان کشور و حضور مؤثر آنان در رقابت‌های بین المللی، بعنوان متولی برگزاری مسابقات ملی مهارت و حضور فعال در رقابت‌های جهانی توانسته با استفاده از حمایت های علمی و مالی بنگاه‌های اقتصادی و آموزشی، برگزاری مسابقات ملی مهارت را به طور منظم و سالانه در برنامه‌ی خود لحاظ نماید تا با انتخاب برترین‌ها در هر رشته در اشاعه‌ی فرهنگ رقابت‌های مهارتی در عرصه کار و تولید نقش مؤثری را ایفا نماید. برگزیدگان مرحله کشوری این مسابقات به مسابقات جهانی مهارت که هر ۲ سال یکبار برگزار می‌شود اعزام می‌شوند.

مشاوره و هدایت آموزشی

یکی از سیاست های فعال اشتغال بازار کار، ارائه‌ی خدمات مشاوره آموزشی- شغلی است که در مراکز آموزش فنی و حرفه ای اثرات فراوانی برای کارجویان و ارتقای بهره وری شاغلان به همراه داشته باشد. کار آفرینان و نیروهای کار از این خدمات برای کارآفرینی بهتر و برخورداری از مهارت های مورد نیاز بازار کار بهره مند می گردند و این امر سازگاری بین مشاغل موجود و نیروی کار را ایجاد می نماید با استفاده از خدمات راهنمایی و مشاوره شغلی و حرفه ای، افراد به سوی یادگیری مهارت هایی ترغیب و تشویق می شوند که نیاز بازار کار و جامعه را تأمین کنند.

مؤسس آموزشگاه

شخص حقیقی یا حقوقی که پس از طی مراحل ذکر شده در آئین نامه از سازمان پروانه تاسیس آموزشگاه، با اعتبار پنج ساله دریافت می نماید. شرایط و ضوابط صدور پروانه تاسیس و سایر مجوز ها به کارکنان شاغل در وزارتخانه ها و موسسات و شرکتهای دولتی برابر ضوابط سازمان تعیین می گردد.

پروانه تاسیس آموزشگاه

مجوز تاسیس و بهره برداری از آموزشگاه است و دارنده آن مسئول آموزشگاه شناخته می شوند.

ظرفیت آموزشی مرکز

تعداد کارآموزانی که در طول یک سال در مرکز آموزشی پذیرفته می شوند، ظرفیت آموزش مرکز (سالیانه) نامیده می شود.

تعریف مرکز ثابت

مرکز ثابت به مجموعه ی آموزشی اطلاق می شود که دارای دو شرط زیر باشد:

- دارای حداقل چهار کارگاه متمرکز در محل مرکز.
- حداقل عملکرد آموزشی سالیانه معادل ۸۶۴۰۰ (نفر-ساعت) در کلیه بخش های آموزشی مرکز (ثابت، شعب شهری، زندان، پادگان، سیار، دانشگاه، صنعت و صنف، روستا و عشایر، آسیب های اجتماعی)

آموزش در محیط کار واقعی

یکی از روش های آموزش فنی و حرفه ای است که طی آن مهارت و شایستگی های مورد نیاز از استادکار به مهارت آموز هم زمان با فرایند تولید محصول و ارائه خدمات منتقل می گردد

الگوی مهارت آموزی دوگانه

در صدد است که بسته مهارتهای مورد نیاز توانمند سازی جویدگان کار اعم از فارغ التحصیلان دانشگاهی، متوسطه و یا بازماندگان از تحصیل را با برنامه آموزش فنی و حرفه ای منسجم و همزمان در دو محیط مهارت آموزی و کار واقعی و توجه به هر دو محور اصلی آموزش های مبانی نظری و عملی توأم با کسب تجربه، تکمیل نماید.

طرح کارآفرینی مهارت بنیان

تلفیق رویکردهای کارآفرینانه با آموزش های مهارتی رایج، به ویژه با ارتقاء قابلیت ایده سازی و ایده پردازی نزد کارآموختگان مهارتی و فارغ التحصیلان دانشگاهی است که با بهره مندی از فرصت ایجاد شده برای ایده دهندگان برای استفاده از کارگاه های آموزشی واجد شرایط برای تعمیق آموخته های خود همراه خواهد بود.

مهارت آموزی به پناهندگان

آموزش فنی و حرفه ای است که در چارچوب توافقنامه های سه جانبه دفتر امور اتباع و مهاجرین خارجی وزارت کشور و سازمان های بین المللی حامی پناهندگان ارائه می شود.

راهنمایی و هدایت شغلی

در راهنمایی و هدایت شغلی به مراجعان یا کارآموزان و مهارت آموختگان کمک می شود تا بر اساس شناخت استعدادها ، رغبتها و نیز نیازهای شغلی جامعه بتوانند شغل مناسبی انتخاب کنند و پس از گذراندن دوره های آموزشی بطور موفقیت آمیز و رضایت بخشی به آن اشتغال ورزند. راهنمایی شغلی شامل سه مرحله است:

- ۱- شناخت استعدادها ، رغبتها و محدودیتهای کارآموز.
- ۲- شناخت خصوصیات مشاغل و فرصتهای شغلی جامعه.
- ۳- برقراری سازگاری بین خصوصیات فردی کارآموزان یا مهارت آموختگان با خصوصیات شغلی.

مشاوره آموزشی الکترونیک

به مجموعه خدمات مشاوره الکترونیکی شامل مذاکره آنلاین یا آفلاین با مشاور، دریافت بسته های الکترونیکی اطلاعات دوره های آموزشی و آشنایی با مراکز آموزش فنی و حرفه ای بصورت مجازی و ارسال الکترونیک درخواست مذاکره حضوری با مشاور و همچنین درخواست حضور در کارگاه جهت آشنایی با حرفه و آزمون های الکترونیکی روانشناختی و رغبت شغلی که از طریق پورتال سازمان به ثبت نام کنندگان دوره های آموزشی ارائه می گردد "مشاوره الکترونیک" گفته میشود .

مشاور

اولین فردی است که پس از مراجعه ی متقاضیان آموزش های فنی و حرفه ای به مراکز آموزشی سازمان، او را راهنمایی نموده و اطلاعات مورد نیاز را در اختیار او قرار می دهد. بدین ترتیب خدماتی که در مجموعه سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور به طور اختصاصی به افراد جامعه ارائه می شود، از طریق مشاوران توانمند و آگاه سازمان تشریح می گردد. آنچه از مشاور انتظار می رود تلفیقی از ایجاد انگیزه جهت طی نمودن دوره های آموزشی متناسب با نیاز فرد، روشن نمودن آنچه حین دوره آموزشی و پس از آن برای فرد رخ خواهد داد و آثار مثبت فراگرفتن مهارت های فنی و حرفه ای جهت اشتغال به کار می باشد.

واحد مشاوره

این واحد در ادارات کل و مراکز آموزش فنی و حرفه ای کشور مستقر میباشد. محیط اتاق مشاور و اطلاعاتی که در بدو ورود به این فضا به مراجع از طریق تابلوها و مکتوبات نصب شده بر دیوار منتقل می شود و بروشورهایی که در اختیار مراجعان قرار می گیرد می بایست ایشان را برای شنیدن صحبت های مشاور مشتاق تر نماید.

رهگیری اشتغال مهارت آموختگان

رهگیری عبارت است از بررسی وضعیت اشتغال مهارت آموختگان پس از طی یک فاصله زمانی مشخص (یکساله) از اتمام دوره آموزشی